

LIJEČNIK KAO SUBJEKT DELIKTNE ODGOVORNOSTI

SAŽETAK

Složenost i specifičnost profesionalne odgovornosti liječnika kao temeljnog nositelja medicinske djelatnosti danas je značajno pravno i društveno pitanje koje je u centru pažnje liječnika i pravnika. Obrada položaja liječnika kao subjekta višestruke deliktne odgovornosti obuhvaća, pored one disciplinske i prekršajne, raspravu zapravo o kaznenoj i građanskoj odgovornosti koje su još uvijek dvije najvažnije vrste odgovornosti u suvremenom svijetu. Iako je višestruka deliktna odgovornost liječnika za medicinske greške ili propuste danas prihvaćena u većini pravnih sustava, ponekad je jako teško povući precizne crte podjele između njih. Naime, sve su te vrste odgovornosti, a posebno ona kaznena i građansko odštetna, povezane činjenicom da se jednom istom radnjom/propustom može počinuti kako kazneno/prekršajni i disciplinski tako i građanski delikt. Stoga, nakon uvodnih definiranja profesionalnog položaja liječnika, obrade disciplinske i prekršajne odgovornosti u teoriji i praksi, prikaza povijesnog razvitka različitih oblika odgovornosti te međunarodnih dokumenata i nacionalnih sustava kaznenopravne i građanskopravne odgovornosti, doktorska disertacija opsežno prikazuje dvije glavne odgovornosti. Korištenjem pozitivnopravno-poredbene i dogmatskopravne metode opsežno se prikazuju problemi kaznene odgovornosti liječnika, od značajki i pretpostavki njihove kaznene odgovornosti do legislativnih aspekata niza kaznenih djela koje liječnici mogu počinuti u obavljanju svoje profesije. Disertacija sadrži i opsežno istraživanje prakse državnog odvjetništva i sudova za sva tzv. liječnička kaznena djela, a posebno za liječničke greške. O odgovornosti liječnika za građanski delikt raspravlja se u drugom glavnom dijelu disertacije koje sadrži problematiku pretpostavki odštetne odgovornosti, posebno štetne radnje te uzročnosti kod liječničke greške. Također, prikazane su i značajke različitih vrsta odštetne odgovornosti liječnika, od ugovorne i izvanugovorne, vlastite i odgovornosti za štetne radnje/propuste drugoga, solidarne i podijeljene odgovornosti, one objektivne i skrivljene do pitanja odgovornosti za štetu od opasne stvari i opasne djelatnosti. Doktorska disertacija sadrži opsežan prikaz rješenja judikature o odštetnoj odgovornosti za liječničke greške. Provedeno istraživanje teorijskog i praktičnog aspekta ove dvije glavne vrste odgovornosti ukazalo je na određeni odnos odgovornosti liječnika za kazneni i građanski delikt te odnos dvaju postupaka za utvrđivanje odgovornosti.

Istovremeno, daje se odgovor na pitanje je li odštetna odgovornost poželjniji način rješavanja odgovornosti za liječničke greške odnosno je li potrebno kažnjavanje liječnika i za koja kaznena djela. Disertacija obuhvaća obradu još jednog aspekta odgovornosti liječnika, onu u kojima se oni pojavljuju kao vještaci i svjedoci u kaznenom i parničnom postupku. U zaključku se sažimlju i komentiraju temeljne spoznaje do kojih se došlo istraživanjem teorije i prakse deliktne odgovornosti te se predlažu rješenja kojim bi se dvije vrste odgovornosti približile. Iako pravila koja se tiču kaznene i građanske odgovornosti liječnika predstavljaju vrlo raznovrsnu i složenu pravnu materiju, njihovi temelji i mjerila više su drukčiji nego suprotni te je moguće postaviti i pravne standarde za obje vrste deliktne odgovornosti u medicini. Također, s obzirom da je učinak pristanka pacijenta u medicinskom pravu još uvijek upitan zbog nejasnih, neujednačenih i nekonzistentnih propisa, disertacija ukazuje da je nužno postaviti, posebno u kaznenom pravu, odgovarajući normativni okvir za isključenje protupravnosti radnje/propusta liječnika zbog pacijentova pristanka/odbijanja medicinskog tretmana.

THE PHYSICIAN AS A SUBJECT OF DELICTUAL LIABILITY

SUMMARY

The complexity and specifics of the professional responsibility of the physician as a founding bearer of medical activity is today a significant legal and social issue at the centre of physician and lawyer attention. Analysis of the position of the physician as a subject of multiple tort liability includes, apart from disciplinary and misdemeanour, discussion on criminal and civil liability which are still two of the most important types of liability in the modern world. Even though physicians' multiple tort liability for medical error or omission today is acceptable in most legal systems, sometimes it is difficult to draw a precise line between the two. Namely, all these types of liability, and in particular criminal and civil damages, are linked to the fact that the same single act/omission can both be criminal/misdemeanour and disciplinary as well as a civil tort. Therefore, after introductory definitions of the professional position of physicians, analyses of disciplinary and misdemeanour liability in theory and practice, overviews of the historical development of various forms of liability and of international documents and national systems of criminal and civil liability, this doctoral thesis provides an in depth view of the two main types of liability. By using positive comparative and dogmatic legal methods, the issues of criminal liability of physicians are shown extensively, from the features and assumptions of their criminal liability to the legislative aspects of a range of criminal acts which physicians can commit in carrying out their profession. This dissertation contains extensive research into the practice of the State Attorney and courts for all the so called criminal acts by physicians and in particular for physician error. Physician civil tort liability is discussed in the second main part of the dissertation which contains the problem areas of the assumptions of damages liability, in particular harmful actions and causality in physician error. Also, shown are the characteristics of various types of physician damages liability, from contractual to strict liability, own and liability of the acts/omissions of others, joint and shared liability, objective and hidden, up to the issue of liability for damages for dangerous things and activities. This doctoral dissertation contains an extensive overview of the judicial decisions on damages liability for physician error. Research carried out on the theoretical and practical aspects of these two main types of liability has shown a certain relationship of physician liability for

criminal and civil tort and the relationship of two procedures for determining liability. At the same time, an answer is provided to the question of whether damages liability is a preferred way of resolving physician error liability or whether it is necessary to punish physicians and for which criminal acts. This dissertation includes analysis of another aspect of physician liability. This is the one in which physicians appear as witnesses and expert witnesses in criminal and litigation proceedings. In conclusion, certain knowledge which has been reached by researching the theory and practice of liability in tort is summarised and commented on and solutions are suggested which would draw these two types of liability closer. Even though rules related to criminal and civil physician liability present very diverse and complex legal subject matter, their foundations and measurements are more different than opposing and it is possible to establish legal standards for both types of medical tort liability. Also, given that the effect of patient consent in medical law is still questionable due to unclear, unequal and inconsistent regulations, this dissertation demonstrates that it is necessary to establish, particularly in criminal law, an appropriate normative framework for excluding the illegality of physician acts/omissions due to patient consent/refusal of medical treatment.